

Redogörelse för specialinventering och dokumentation av skålgropar i Bro samhälle

Bro socken i sydligaste Uppland utgör den sydöstligaste delen av det hällristningsstråk som sträcker sig vidare genom sydvästra Uppland och södra Västmanland. Redan 1902 antecknades ett par skålgropsförekomster vid Skällsta (Raä 14 och 15). Vid fornminnesinventeringarna på 1940 och 1980-talen registrerades ytterligare ett 10-tal nya förekomster framför allt då inne i Bro samhälle. I samband med förtätning av bebyggelsen i samhället fick undertecknade 1992 i uppdrag att inventera skålgropar inom ett av kvarteren. Det resulterade i fem nya förekomster. Sporrade av resultatet återvände vi året efter och fortsatte inventeringen i samhället. Vi hade då också fått tips på flera nyfynd av kyrkvaktmästaren i Bro, Axel Karlsson. Den här gången blev det ett 15-tal nyfynd samt kompletteringar på många av de kända platserna.

Nu hände inget på skålgropsfronten förrän en bit in på 2000-talet. Då fann Kenneth Gustavsson från Bålsta två skålgropshällar inne bland hyreshusen vid Råby. De registrerades preliminärt av Stockholms läns museum 2006. År 2008 gjordes flera arkeologiska undersökningar vid Skällsta och Ullevi strax väster om Bro. Vid ett besök i grävningområdet såg vi att det här fanns oregistrerade skålgropar på ett par hällar. Därför beslöt vi oss för att i september 2009 åka till Bro för en ny inventeringstur. Vi genomsökte området norr om gamla riksvägen genom Bro samhälle. Vid Skällsta gjorde vi viss nyinventering men österut i Råbyområdet omregistrerade vi bara de kända lokalerna. Den här gången fann vi 9 nya skålgropsförekomster och gjorde nymätning av 3 förekomster. Resultatet visar att just området där Bro samhälle nu ligger är mycket rikt på skålgropsförekomster.

Statistik över hällristningar i det inventerade området i norra Bro.

RAÄ-nr	Registrerat innehåll enl. FMIS	Nyregistrering 2008
14:1	2 skålgropar	2 skålgropar (Ej återfunnen)
15:1	15 skålgropar	30 skålgropar
299	25 skålgropar	59 skålgropar, 1 ränna
300	12 skålgropar	56 skålgropar
9 nyfynd	-----	29 skålgropar
Summa	54 skålgropar	176 skålgropar, 1 ränna

Det inventerade området innehåller således 13 hällristningar med 177 figurer.

Tumba i september 2009

Sven-Gunnar Broström / Kenneth Ihrestam

Specialinventering av hållristningar vid Skällsta i Bro samhälle och socken, Uppland.

Utförd 2009 av Sven-Gunnar Broström / Kenneth Ihrestam

OBJ EKT	RAÄ- nr	Beskrivning av förekomsten	Terräng Orientering
1	Nyfynd	Hällristning 1,0 x 0,6 m (VNV - OSO) bestående av <u>17 skålgropar</u> 3 – 5 cm i diameter och 0,5 – 1 cm dj. Två är belägna i sprickor. Belägen på hållkant mot söder.	I det år 2008 undersökta gravfältet Raä 40:1 X = 6601177 Y = 1602647
2	nyfynd	Hällristning bestående av <u>1 skålgrop</u> 3 cm i diameter och 0,5 cm djup. Belägen på hållkant mot väster.	12 meter NNV om objekt 1
3	Nyfynd	Hällristning 0,3 x 0,2 m (N – S) bestående av <u>3 skålgropar</u> 4 cm i diameter och 0,5 cm djupa. Belägen på krön av norrsluttande håll och intill brandskada.	Hagmark I undersökt boplat Raä 257:1 X = 6601317 Y = 1602674
4	Nyfynd	Hällristning betående av <u>1 skålgrop</u> 5 cm i diameter och 1 cm djup. Belägen på krön av stor håll och intill fixpunkt.	Hagmark I undersökt boplat Raä 257:1 X = 6601305 Y = 1602756
5	Raä 15:1 ommätt	Hällristning 4,5 x 2,8 m (OSO – VNV) bestående av <u>30 skålgropar</u> varav 29 runda, 3 – 7 cm i diameter och 0,5 – 2 cm djupa, en är avlång 13 x 8 cm och 2 cm dj. Belägen på hållkrön.	Se FMIS
6	Nyfynd	Hällristning i block 1,7 x 1,3 x 0,6 m bestående av <u>1 skålgrop</u> 5 cm i diameter och 1 cm djup. Belägen på blockets topp.	Hagmark 30 meter sydost om Raä 15:1 X = 6601175 Y = 1603150
7	Raä 14:1	Hällristning 0,1 x 0,1 m bestående av <u>2 skålgropar</u> 4 – 6 cm i diameter och 0,5 – 1,5 cm dj. Belägen på svagt NNV-sluttande håll.	Ej återfunnen 2009

Specialinventering av hållristningar vid Råby i Bro samhälle och socken, Uppland.

Utförd 2009 av Sven-Gunnar Broström / Kenneth Ihrestam

OBJ EKT	RAÄ- nr	Beskrivning av förekomsten	Terräng Orientering
8	Raä 299 ommätt	Hållristningsområde 6 x 3 m (VNV – OSO) bestående av följande tre förekomster. Hållristning 2,6 x 2,1 m (Ö – V) bestående av <u>1 ränna och 59 skålgropar</u> . <i>Rännan</i> är 3 cm lång och sammanbinder två skålgropar. <i>Skålgroparna</i> är 3 – 8 cm i diameter och 0,5 – 1,5 cm djupa Belägen på plant hållkrön.	Se FMIS
9	Nyfynd	Hållristning 1,1 x 0,1 m (VNV – OSO) bestående av <u>2 skålgropar</u> 4 cm i diameter och 0,5 cm djupa. Belägen på hållens nordostsluttning.	1,6 meter NNV om objekt 8
10	Nyfynd	Hållristning 0,6 x 0,1 m (VNV – OSO) bestående av <u>2 skålgropar</u> 4 cm i diameter och 0,5 cm djupa. Belägen på hållkrön.	1,8 meter VSV om objekt 9
11	Raä 300 ommätt	Hållristning 2,1 x 0,6 m (NNV – SSO) bestående av <u>56 skålgropar</u> varav 55 runda 3 – 9 cm i diameter och 0,5 – 3 cm djupa samt en avlång 12 x 5 cm och 0,5 cm djup. Belägen på hållavsats mot väster.	Se FMIS
12	nyfynd	Hållristning 0,4 x 0,1 m (VNV o OSO) bestående av <u>2 skålgropar</u> 7 – 8 cm i diameter och 1,5 – 2,5 cm dj. Belägen på södra kanten av hållkrön.	Parkmark 26 meter nordväst om hushörn. X = 6600879 Y = 1604229
13	Nyfynd	Hållristning bestående av <u>1 skålgrop</u> 4 cm i diameter och 0,5 cm djup. Belägen på krön av håll med fixpunkt.	Parkmark 22 meter söder om skorsten X = 6600873 Y = 1603878

